
Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 11:10

Sag nr. 2022 - 39511: Høringssvar naturplaner - -

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 11:10:34

Kvitteringsnummer: xtnuu3smf3

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
J.nr. 2020-65467

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

25. maj 2022
xx dato 2016

Vedr.: Høring af udkast til Natura 2000-planer 2022-2027, j. nr. 2020-65467

Miljø- og Fødevareministeriet har den 21. februar d.å. udsendt udkast til Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder samt en strategisk miljøvurderingsrapport for hvert planudkast i offentlig høring.

I den forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Danmarks Jægerforbund støtter den forbedring af natur og biodiversitet, der løftes gennem Natura 2000-indsatsen, og vi er således glade for muligheden for at kommentere på Natura 2000-planerne.

Danmarks Jægerforbunds administration har udarbejdet dette høringsvar, som også inkluderer relevante informationer og bemærkninger fra lokale tillidsfolk og Jægerforbundets Natura 2000-kontaktpersoner. Disse personer har et indgående lokalkendskab og har derfor været en vigtig hjælp undervejs.

Herunder er bemærkningerne inddelt under fælles overskrifter, der belyser generelle problemstillinger. Til sidst er der konkrete kommentarer til nogle specifikke Natura 2000-områder, hvor lokalpersoner peger på problemstillinger i deres område.

Natura 2000-planernes indhold og anvendelse

Udkast til de nye Natura 2000-planer har en god, ensartet struktur og er rimelig lette at gå til. Vi anerkender forsøget på at gøre planerne mere konkrete, eksempelvis ved angivelse af størrelsen på områder, hvor der skal bekæmpes invasive arter. Dog er manglen på stedsangivelse og det ensartede indhold i indsatsprogrammet stadig med til at gøre det vanskeligt at forudse hvilke aktiviteter der konkret vil følge teksten i planerne - og det gør det vanskeligt at forholde sig til eventuelle konsekvenser af planernes indhold. Desuden vil det lette arbejdet, hvis det i planen fremgik mere tydeligt, hvad der er nyt siden sidste planperiode.

Danmarks Jægerforbund bifalder det overordnede fokus for plan-perioden 2022-2027, der skal have fokus på naturlige processer og naturens robusthed, sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder og bekæmpe invasive arter. Det gør vi, fordi naturen behøver mere plads til naturlige processer, og vi støtter derfor et fokus, der styrker biodiversiteten i Danmark. Dette fokus kan bl.a. hjælpe trækvildtet til gunstig udvikling og sikre ynglesucces ved bekæmpelse af invasive arter som mårhund og mink.

Den reviderede basisanalyse

I forbindelse med udarbejdelsen af den reviderede basisanalyse, indgav Danmarks Jægerforbund faglige og faktuelle bemærkninger, for at sikre, at Natura 2000-planer og handleplaner kunne blive lavet, på et så korrekt grundlag som muligt. Dette høringssvar indeholdt påpejninger af flere eksempler på anbefalinger vedr. fremadrettede tiltag, der ikke bør være en del af basisanalysen.

Vi kan med forundring konstatere at disse anbefalinger stadig er at finde i de reviderede basisanalyser (under "Foreløbig vurdering af negative påvirkninger" i bl.a. N9, N16, N28, N46, N56 og N89)

Specielt er det anbefalinger mod forstyrrelse af sæler, der går igen i flere af de reviderede basisanalyser. Vi har i sidste planperiode gjort opmærksom på at de videnskabelige data for at hævde en 500 meters forstyrrelsesfri zone fra sælernes hvilepladser er yderst kritisable. I sidste planperiode betød vores indvending at de 500 meter ikke kom til at gælde, når man sejlede på langs af hvilepladserne, men forslaget er nu igen dukket op i de nye planer på trods af, at sælbestanden udvikler sig gunstigt.

En anden anbefaling fra basisanalysen, er at udvide færdselsforbud ved Dræet (N108 - Æbelø) en måned, frem til 30/9, for at øge muligheden for at spættet sæl vil bruge stedet som yngleplads. Lokale gør opmærksom på, at antallet af spættet sæl omkring Nordfyn er steget, og sælen trives. Den reviderede basisanalyse baserer sine anbefalinger på en rapport fra 2013, så ud over at basisanalysen ikke bør indeholde anbefalinger til indsatser, så baserer den også anbefalingen på forældet data.

Danmarks Jægerforbund anbefaler derfor at de endelige planer og handlingsplaner vil tage udgangspunkt i opdateret data, lokal ekspertviden og andre faglige bemærkninger, så man undgår at sætte unødige adgangs begrænsninger for friluftslivets udøvere.

Samspil med vandområdeplanerne

Vi er opmærksomme på, at Natura 2000-planerne beskæftiger sig med det terrestriske areal, og ansvaret for de marine områder er derfor henlagt til vandområdeplanerne. Det forekommer dog utilfredsstillende at de marine Natura 2000-planer ikke er mere specifikke i forhold til løsningsforslag, der kan sikre en gunstig bevaringsstatus for arterne på udpegningsgrundlaget.

De kystnære farvandes økosystemer er i en meget kritisk tilstand, og planerne for områderne bør derfor afspejle vores forpligtelse til at få dem i gunstig tilstand. Danmarks Jægerforbund er bekymret for om de nødvendige tiltag der skal sikre god marin naturtilstand i de udpegede områder, kan blive overset mellem Natura 2000-planerne og Vandområdeplanerne. Hvordan sikrer Natura 2000-planerne at de udpegede marine naturtyper og arter får en gunstig bevaringsstatus? Det håber Danmarks Jægerforbund bliver gjort mere klart fremover. Vi vil naturligvis også indsende høringssvar til Vandområdeplanerne.

Samspil med naturnationalparkerne

Af de udpegede naturnationalparker er 13 ud af 15 også udpegede Natura 2000-områder. Der er heldigvis god synergi i de to udpegninger, da begge er til for at fremme biodiversitet og derfor beskytte arter og naturtyper.

Danmarks Jægerforbund støtter planen om at etablere naturnationalparker og vil i denne sammenhæng blot knytte en kommentar om samspillet mellem Natura 2000 og naturnationalparker, hvor områderne stadig skal tilgodese udpegningsarter og naturtyper. Vi er selvfølgelig aktive i naturnationalparkernes interessegrupper, og glæder os til at følge etableringen af parkerne.

Tilstand for jordrugende fugle

Generelt er tilstanden af levesteder for ynglefugle på øer og holme i fuglebeskyttelsesområderne truet af flere grunde:

- Ugunstig prædation
Planerne har fokus på ræv og mink, men vi mener det også er nødvendigt at påpege at prædation fra krager, store måger og den stigende bestand af havørne udgør også en væsentlig trussel mod fuglenes ynglesucces.
- Manglende myndighedsudøvelse
Øer og holme benyttes yngletiden igennem af fritidssejlere som raste- og hundelufteplads med store forstyrrelser til følge. Forbud bliver ikke fulgt op af myndighedspersoner. Ødelagte eller overgroede skilte bliver ikke fornyet.
- Yderligere overvågning
De økonomiske rammer for Novanaprogrammet bør forbedres, så bl.a. antallet af målestationer kan hæves af hensyn til de meget pressede økosystemer i de kystnære farvande. En sådan forbedring af de økonomiske rammer, vil give en mere nøjagtig viden om ændringer i vores farvands økosystem, og derved gøre os bedre i stand til at bestemme årsag bag havfugles mistriksel i de enkelte områder af landet

Danmarks Jægerforbund mener derfor at tiltag indenfor de relevante af de ovenstående tre punkter er nødvendige, for at forbedre tilstanden på levestederne for ynglefugle.

Tiltag for gæs

Flere basisanalyser beskriver, hvorledes bramgæssene ” [...] fouragerer på strandenge og græsmarker og på marker med vintersæd, og trækker ud på vandet til overnatning”. Med denne formulering nedtones dilemmaet mellem bramgæssenes enorme succes og det deraf følgende afgrødetab på omdriftsarealer i nærheden af Natura 2000-områderne (f.eks. N66, N69, N162, N168, N169, N173 og N179).

Derfor foreslår vi, at man på relevante arealer, plejer det således at disse fungerer som fourageringsområder for gæssene. Der findes f.eks. områder, der gror til i mos og lysesiv, som har en lavere fourageringsværdi for gæs. Forslaget om at tilgodese gæssenes fouragering bør også være gældende ved udtag af lavbundslande, og når der anlægges vindenergi- eller solenergi-anlæg.

Bifangst af havfugle

I Natura 2000-planernes områdespecifikke retningslinjer, er der nævnt flere steder, at man vil ” [...] vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte” (f.eks. N89, N107, N116, N168 m.fl.) Vi bifalder fokus på at forhindre bifangst af marsvin, men vil også gerne rette opmærksomhed på bifangst af andre arter. Det er specielt et problem med havfugle, som f.eks. havlit og fløjlsand, der bliver fanget i net, som ofte bør kunne forhindres.

Derfor foreslår Danmarks Jægerforbund at der bliver iværksat konkrete handlinger, til forhindring af den omfattende bifangst af havfugle.

Konkrete kommentarer til de enkelte Natura 2000-planer

N66 - Stadil og Veststadil Fjorde

I planen anføres, at der langs NØ samt SØ siden af Sdr. Dyb findes vedplanter, som dækker to meget små arealer af dels klithede og strandeng. Her er vi blevet bekendt med, at der opholder sig en fast bestand af kronvildt (ca. 35 dyr), som virker som naturplejere på de tilstødende lysåbne naturarealer.

Jægerforbundet vil gerne udtrykke sin bekymring for at denne bestand kan forsvinde, og dermed den naturlige pleje af de lysåbne arealer, hvis vedplanterne fjernes. Derfor anbefales vi, at vedplanterne bliver stående, da den samlede synergieffekt, i forhold til flora og fauna, herved vil være større end hvis to arealmæssigt små naturtyper som - på trods af tilgroning er i moderat tilstand - tilgodeses.

N68 - Skjern å

Krikanden er på udpegningsgrundlaget som trækfugl. Jægerforbundet har fået kendskab til at krikanden ved Skjern å foretrækker at ruge i levende hegn langs vådområderne. Disse hegn er ved at blive fjernet, og dermed er området hvor krikanden ruger indskrænket. Derfor mener vi, at man bør lade nogle levende hegn stå, for at sikre krikandens rugepræferencer.

N69 - Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

I Ringkøbing fjord er der i forhold til årstiderne fastsat en salinitet, der er optimal i forhold til sandmusling og ålegræs. Sandmusling bliver prioriteret for dens evne til at filtrere vand, hvor populationen på gode dage kan rense fjordens vand op til seks gange. Dette er imponerende, men også nødvendigt idet vandet fra Skjern å og opland er meget næringsrigt, og fordi fjorden før sandmuslingen i høj grad var præget af planktonalger.

Saliniteten bliver reguleret ved hjælp af slusedrift, og resulterer derfor også i varierende vandstands niveauer. Denne regulering med vandstandsændringer og varierende salinitet giver efter vores oplevelse store udfordringer for bundplanter og jordrugende fugle, hvis reder bliver oversvømmet - især i situationer hvor slusepraksis bliver udfordret af vejrforhold som hindrer påkrævet drift. Derudover kan de i fremtiden øgede nedbørsmængder og havvandsstigninger yderligere forventes at besværliggøre foreskrevne slusepraksis.

Derfor mener vi, at man bør overveje at lade fjorden blive fersk igen, da dette vil resultere i en mere stabil vandstand og salinitet. Vi er bevidst om, at en mere fersk fjord vil besværliggøre leveforholdene for sandmuslingen, og derved føre til en ny

opblomstring af planktonalger. Denne opblomstring skal dog ikke tilskrives en fersk fjord, men nærmere tilskrives, at der er for mange næringsstoffer i oplandet til Ringkøbing fjord, og det er derfor her, man bør sætte ind.

Danmarks Jægerforbund er bekendt med, at problemstillingen hører til vandområdeplanerne, men vi mener også det er relevant at nævne her, da det har betydning for den terrestriske natur, såvel som arterne, der lever i den.

N73 - Lønborg Hede

I planen påstås det, at søerne ikke er udsat for græsning med kreaturer. Lokalt kendskab beviser det modsatte, da husdyr altid har gået ned til søerne. Det er en nødvendighed at dyrene har adgang til søerne, for at de er sikret vand i hele sommerperioden.

N162 - Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø

Jægerforbundet er blevet bekendt med en omfattende forurening, der breder sig med strømmen fra Agersø Sund og sydpå, langs kysten forbi Glænø og helt til nordvestkysten af Lolland. Hverken erhvervs- eller fritidsfiskere sejler længere i området, da der ingen fisk er tilbage.

Selv om det nye F128 ikke indgår i denne høring, vil vi alligevel gøre opmærksom på, at strømforholdene har friholdt Omø Stålgrunde fra at blive ramt af forureningen. Derfor er Omø Stålgrunde et vigtigt raste- og fourageringssted for havfugle - herunder edderfugl og gråstrubet lappedykker, der er på udpegningsgrundlaget.

Jægerforbundet vil gerne udtrykke bekymring for, at man ved en eventuel anlæggelse af havvindmøllepark ved Omø Stålgrunde, vil ødelægge det vigtige rastested for trækfugle, og man derfor ikke lever op til vores forpligtigelse som EU-medlemsland, til at sikre og forbedre fuglenes levesteder.

N169 - Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde

Efter at Miljø- og Fødevareklagenævnet har givet Næstved kommune medhold i at give offentlig adgang til Enø Overdrev, som er nabo til et meget populært, kommunalt ejet besøgssted "Kolonien", ser kommunen som forvalter af det sårbare Natura 2000 område ikke sin forvaltning som en særlig vigtig del af beskyttelsen af området.

Kommunen vælger at prioritere benyttelse før beskyttelse og tilsidesætter habitatdirektivets retningslinjer om forsigtighedsprincippet i forhold til udpegningsgrundlaget, jordrugende klyder og terner.

Der blev ikke udarbejdet nogen konsekvensvurdering ved etableringen af det kommunale besøgssted "Kolonien", som sidste år gennemførte en publikumstælling, der fortalte, at "Kolonien" havde 15.000 besøgende i 2021. Disse potentielle besøgende på Enø Overdrev udgør en betragtelig risiko for områdets udpegningsgrundlag, som kommunen ikke vil tage hensyn til i forhold til sin forvaltningsopgave af det unikke og sårbare naturområde.

Vi foreslår, at Natura 2000 planen kommer til at indeholde krav om flere årlige, officielle fugletællinger på Enø Overdrev for at få et specifikt datagrundlag fra den kommende planperiode for bedre i fremtiden at kunne forvalte benyttelse/beskyttelse-balancen i området.

DCE Aarhus Universitet udarbejdede en rapport om forstyrrelser i 2013. Denne rapport er blevet lagt til grund for beslutningen om fuld offentlig adgang til Enø Overdrev. DCE har efterfølgende udtalt, at rapporten kun er udarbejdet som et

skrivebordsstudie og ikke et feltstudie, og mener derfor ikke, at rapporten kan retfærdiggøre fuld åbning af offentlig adgang i området uden at det vil påvirke udpegningsgrundlaget.

Natura 2000 planen bør derfor indeholde flere konkrete virkemidler, der tager højde for at sikre og forbedre fuglenes beskyttelse imod forstyrrelser på Enø Overdrev.

N173 - Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand

Lokale har observeret at Rødsand ikke længere er ynglebiotop for klyder og terner. Unge havørne bruger Rødsand som rastepads, hvilket har fået fuglene til at fortrække. Planen behøver således ikke at tage hensyn til ynglende, truede fuglearter på Rødsand.

Spørgsmål vedrørende høringsvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til [redacted], Afdelingen for Rådgivning og Uddannelse. Telefon: [redacted], E-mailadresse: [redacted]

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

[redacted]

[redacted]

Direkte tlf. [redacted]
E-mail [redacted]

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Danmarks Jægerforbund
Afsenders e-mailadresse	post@jaegerne.dk
Afsenders telefonnummer	88887500
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	✓
Kontaktpersons navn	[REDACTED]
Kontaktpersons e-mailadresse	[REDACTED]
Kontaktpersons telefonnummer	[REDACTED]
Høringssvaret er af generel karakter	✓
Datagrundlag	✓
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	✓
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	✓
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	✓
Skriv høringssvar	Hermed fremsendes Danmarks Jægerforbunds kommentarer til de foreliggende Natura 2000-planer. Her er både generelle kommentarer om planerne og nogle specifikke kommentarer om enkelte områder.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	220517 MVI N2000planer_høringssvar_endeligt.docx

Indsendt 25-05-2022 11:10. Kvitteringsnummer XT-NUU-3S-MF3.

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 13:43

Sag nr. 2022 - 39621: Høringssvar naturplaner - MJY -

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 13:42:23

Kvitteringsnummer: 8nvwntsxvs

Hørings svar Natura 2000 planer 2022-27 Lønborg Hede N73, Habitatområde H 196 DN Ringkøbing Skjern

DN har tidligere påpeget, at afgrænsningen af natura 2000 området ikke er hensigtsmæssig i forhold til beskyttelsesinteresserne, og der henvises til disse udtalelser. I samme omgang skal der desuden lyde stor ros til de omfattende plejetiltag, der blev gennemført i sidste planperiode.

Vedr. 3 målsætninger

Ingen bemærkninger – der står alt det, der skal stå!!

Vedr. 4. Indsatsprogram

4.2 OK – men ikke særlig konkret (venligt udtrykt).

4.3 Relation til vandområdeplaner.

Lønborg Hede er karakteristisk ved at der er/var store områder med klokkelyng, men det er mit indtryk, at disse arealer i de sidste tiår har været i tilbagegang, antagelig fordi dele af heden drænes af afvandingsgrøfter ved tilstødende marker, nogle steder i skel op til heden – hvilket vil sige, at aktiviteter i tilgrænsende arealer påvirker n-2000 området negativt i strid med direktivet.

Ved gennemlæsningen er det vanskeligt at finde frem til, om den forvaltende myndighed har nogen planer om en indsats, der skal gøre noget ved dræningen af Lønborg Hede – det er efter min vurdering det største problem for sikringen af naturværdierne, og jeg har ikke fundet frem til konkrete tiltag ud over en indsats mod invasive arter, hvilket selvfølgelig er ok.

Det ville være mere passende at Natura 2000 planen i et rimeligt klart sprog redegjorde for hvilke indsatser der skal gennemføres i planperioden og hvornår de planlagte aktiviteter skal gennemføres.

DN Ringkøbing Skjern

Natura 2000 plan 2022 – 2027

Borris Hede

Natura 2000-område nr. 67

Habitatområde H60

Fuglebeskyttelsesområde F 37

+ Strategisk Miljøvurdering for samme område

En kort kommentar til teksten 1.3.1 om blå kærhøg – der er valide tal for overvintrende blå Kærhøg i DOF-basen, så man behøver ikke at nøjes med NOVANAS mangelfulde overvågning på B.H. af denne art.

DN Ringkøbing Skjern har kun positive kommentarer til Natura 2000 planen og Strategisk miljøvurdering og håber, de gode intentioner bliver til virkelighed

DN Ringkøbing Skjern

Høringsvar Natura 2000-plan 2022-2027 - Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Natura 2000-område nr.69

Habitatområde H62

Fuglebeskyttelsesområde F43

Vedr. 2.2 udpegningsgrundlaget

Grågås er anført som trækfugl – arten er almindeligt ynglende på Værnengene, Tipperne, Høje Sande og sikkert også Klægbanken og andre steder.

Gravand er ligeledes anført som Trækfugl – Jeg har set kuld af ællinger i Store Lo, og den må være ynglende flere steder ved fjorden.

Vedr. 2.3 Tilstand og forekomst for områdets udpegede natur

2.3.1

Arealerne på Værnengenes strandenge var tidligere yngleområde for flere arter af de vadefugle, der yngler på Tipperhalvøen, men intensivt landbrug har over tid bredt sig på arealerne i den sydlige del af halvøen. En konsekvens heraf er, at de fleste ynglefugle er fordrevet, og de få reder af vibe, rødben og strandskade ødelægges ved markarbejdet. Der føres stort set ikke tilsyn med arealerne, med mindre kommunen bliver tvunget til at besigtige arealer af en anmeldelse, typisk fra DN. Der har inden for de sidste tiår været afholdt flere møder, hvor kommunen, NST og DN har deltaget, med det har absolut ikke resulteret i en forbedring af tilstanden. Beskrivelsen af tilstandene på Værnengene i N-2000 planen er et skønmaleri, som ikke beskriver, at det største problem i forhold til Natura 2000 bestemmelserne er et intensivt landbrug med tre gange græsslet, kalkning, gødskning, bl.a. med gylle i dele af arealet i syd-Værnengene i løbet af en sommer. Der opfordres kraftigt til, at de ansvarlige myndigheder tager ansvar for, at der leves op til bestemmelserne i direktivet, da der skal rettes op på mange års forsømmelser, og en enkelt mindre eng som græsses af kreaturer ved "Lige Vej" viser, at forholdene kan forbedres, når en hensigtsmæssig drift etableres.

2.3.5 Tilstand a levesteder for engfugle

Til afsnittet om ryle og brushane skal det bemærkes, at det er en faktuel fejl at anføre den sydlige del af Værnengene som ynglested for brushane og alm. ryle – arten har i mange år været i tilbagegang her (er forsvundet ?), og det anføres, at "Værnengene er fint afgræssede og vegetationshøjden på ynglelokaliteterne opfylder generelt set artens krav" - Hvor er det på Værnengene ??? og hvor mange par af almindelig ryle yngler der her ??? - og hvor mange brushøns ??

3.1 Overordnede målsætninger for N-2000 området

Generelt vurderes målsætningerne som i orden, men der er større arealer, der skal naturgenoprettes, før de sydlige dele af Værnengene er i overensstemmelse med N-2000 planens ønsker om høj eller god naturtilstand.

3.2 Konkrete målsætninger for naturtyper og arter - OK

4. Indsatsprogram – OK

4.1 Generelle retningslinjer

Kravene under punkt 1 vil skabe en helt ny situation for forvaltningen af Værnengene - hvis blot nogen af tingene gennemføres!

4.2 punkt 1 det vil være et meget stort skridt i den rigtige retning.

DN Ringkøbing Skjern

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022 – 2027 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Natura 2000-område nr. 69
Habitatområde H62
Fuglebeskyttelsesområde F43

Miljørapport for forslag til Natura 2000-plan 2022 – 2027
Ingen bemærkninger.

1.4.8 Arealfredningen af Værnengene lever ikke op til fredningen, hvor formålet siger, at størstedelen af Værnengene skal opretholdes som ”græssede enge” – med den nuværende landbrugsdrift er store dele af de sydlige Værnenge tilsået med kulturgræsser hvor der tages slet tre gange i løbet af en sommer, og arealerne gødes (bl.a. med gylle), der kalkes m.v., en drift som er ødelæggende for strandengens ynglende fuglearter. Det foreslås, at denne drift ændres, så arealerne kommer mere i overensstemmelse med Natura 2000-direktivernes krav, og tilbagegangen af fuglelivet i området stoppes. Det vil i øvrigt også medvirke til, at Ramsar-konventionens krav om beskyttelse af vandfuglene bliver imødekommet.

1.4. 8 Vedr. det beskyttelsesværdige Nyværn dige, som er etableret i 1801, udspandt der sig en sag rejst af DN i perioden fra september 2017 til januar 2019 hvor Fredningsnævn, Slots- og Kulturstyrelsen og kommunen fraskrev sig ansvar for beskyttelsen af kulturarv interesserne i det fredede landskab. Efter en fældning af en ældre fyrreplantning på diget endte sagen med, at lodsejerne genplantede med (fyrre)træer, og i forbindelse med plantningen blev det ca. 200 år gamle dige vandaliseret med dybe spor efter planteploven som tydeligt kan ses på Google Earth. Kommune, Fredningsnævn og Slots og Kulturstyrelsen fraskrev sig ethvert ansvar for denne vandalisering (sten- og jorddiger ældre end 100 år er fredede) – men ikke et sandflugtsdige !! og de ansvarlige myndigheder så ingen grund til at tage vare på dette kulturarv-spor, som i princippet kan betegnes som Værnengenes dåbsattest.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

I rapporten Strategiske Miljøvurderinger nævnes invasive arter og tilgroning (som følge af luftbåren kvælstof og gødsugning) som vigtige miljøproblemer, og dette skal ikke benægtes. De reelle trusler for specielt Værnengene er dog en intensivt landbrugsdrift med kalkning, gødsugning og afvanding i form af grøfter (og grøblerender efter hollandsk mønster).

Hvorfor er mon engfuglene i tilbagegang når levestederne i Strategisk Miljøvurdering vurderes i høj eller god tilstand – dette er tilfældet nogle steder, men generelt fordriver landbrugsdriften fuglene fra store områder i et af Danmarks vigtigste områder for engfugle.

I samme ombæring skal det nævnes, at store dele af Værnengene er tømt for fugle i jagttiden, men det nævner rapporten ikke, hvilket må betegnes som en fejl.

1.6 Internationale beskyttelsesmål

Det er at skyde noget over målet, at S.M. skriver, at ”Planen vil sikre at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter **ikke går tilbage eller forringes** – der skal nok en eller flere planer til !

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Det virker lidt besynderligt at Nyværn Dige fra 1801 ikke nævnes i afsnittet om kulturmiljøet, mens der skrives om kirker (dog to på Holmsland klit uden for området) og arkitektonisk arv, som er relativt fraværende i området (klitgårde, Lyngvig Fyr m.v. i udkanten af omr.) og den arkæologiske arv er nok også ret begrænset i et landskab, som kun er 300-400 år gammelt.

DN Ringkøbing Skjern

Hørings svar til Natura 2000-plan 2022 – 2027

Skjern Å

Natura 2000-område nr. 68

Habitatområde H61

Fuglebeskyttelsesområde F118

Afsnit 2.2 jeg undrer mig over at skestork er markeret med T = Trækfugl. Arten yngler i Skjern Å deltaet/Ringkøbing Fjord og fouragerer i Skjern Enge i yngletiden – hvorefter den ganske vist trækker sydpå. Kun en (måske uvæsentlig) detalje !! Hvorfor er Flod-klaseskærm ikke med på udpegningsgrundlaget – arten er meget sjælden og rødlistet som NT ??

Afsnit 2.3.4 Tilstand af levesteder for ynglefugle

Rørhøg: der er yderligere et yngleterritorium for rørhøg i Albæk området, hvor arten har ynglet i flere år uden at redestedet er eftersøgt/fundet.

Klyde og Fjordterne : vegetationen på den lille ø i vestlige del af Hestholm Sø burde fjernes og øen naturplejes årligt. Problemer med oversvømmelse ??? – evt. kunne der udlægges en flydende yngleplatform for de to arter?

Afsnit 3.1 Overordnede målsætninger for Natura 2000-området

Den regulerede jagt i Øster Hestholm og områderne øst for A11 udgør et stærkt forstyrrende element for rastende/overvintrende sangsvaner, knopsvaner m.v. i modstrid med direktivernes beskyttelsesinteresser, og jagten bør derfor ophøre.

I flere områder/randområder af Skjern Enge er der efter naturgenopretningen opvokset tætte pilekrat. Særligt inde i arealet burde man i forvaltningen vurdere hvorvidt denne udvikling er ønskelig for udviklingen af biodiversiteten i områderne. Det foreslås, at der laves en plan for hvor pilekrattene kan bevares og hvor de er uønskede.

Afsnit 3.2 og 3.3 OK

Afsnit 4 Indsatsprogram

4.1 punkt 8 er væsentlig

Afsnit 5 ingen bemærkninger

Strategisk miljøvurdering ikke fundet på nettet.

DN Ringkøbing Skjern

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	██████████, DN Ringkøbing Skjern
Afsenders e-mailadresse	██████████
Afsenders telefonnummer	██████████
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	
Høringssvaret er af generel karakter	✓
Datagrundlag	✓
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	
Målsætninger	
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	✓
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	✓
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	
Skriv høringssvar	Natura 2000-nr 73 Lønborg Hede Natura 2000-nr 67, H60, F37 Borris Hede Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen Natura 2000-nr. 69, H62, F43 N-2000 nr. 68, H61, F118 Skjern Å
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	Høringssvar N2000 Lønb.H..docx Borris H. nat.2000 2022.docx Natura 2000 rkø fj + nym 2022.docx Strat.miljøvurder. N2000 2022.docx Skjern Å N-2000 2022.docx

Indsendt 25-05-2022 13:42. Kvitteringsnummer 8N-VWN-TS-XVS.

Til: Arter og Naturbeskyttelse (naturbeskyttelse@mst.dk)
Fra: (Ingen afsender)
Titel: Høringssvar - Naturplaner - Høring af Natura 2000-planer 2022-2027
E-mailtitel:
Sendt: 25-05-2022 14:25
Bilag: N 2000 Naturplan 2022 - 2027 kommentar til udkast Lønborg Hede N 73.docx; Opsummering.html;

Sag nr. 2022 - 39650: Høringssvar naturplaner - MJY - Lønborg Hede

Modtaget via hjemmesiden den 25-05-2022 14:25:16

Kvitteringsnummer: n3v5srk7ch

DOF Vestjyllands hørings svar til udkast til naturplan 2022 – 2027 for N 73 Lønborg Hede

DOF Vestjylland har tidligere påpeget, at afgrænsningen af natura 2000 området ikke er hensigtsmæssig i forhold til beskyttelsesinteresserne, og der henvises til disse udtalelser. Lokalfdelingen vil gerne rose de omfattende plejetiltag, der blev gennemført i sidste planperiode.

Det havde været ønskeligt, at Natura 2000 planen rimeligt klart redegjorde for, hvilke indsatser der skal gennemføres i planperioden, og hvornår de planlagte aktiviteter skal gennemføres.

DOF Vestjylland har tidligere og senest ved den nye basisanalyse foreslået, at Lønborg Hede bliver udpeget til fuglebeskyttelsesområde. Området rummer 2-3 ynglepar af **trane**. Ligeledes er heden fouragerings- og overnatningssted for mere end 50 traner. I flere år har **havørnen** ynglet i det tilgrænsende plantageområde Brosbøl Plantage. Grunden til at havørnen har valgt at yngle der er, fourageringmulighederne tæt på reden, den uforstyrrede hede, og de gode indflyvningsforhold til reden. I området forekommer derudover rødrygget tornskade, hedelærke og natrav. Et mindre antal sangsvaner (ca 100) har en overnatningsplads i vintermånederne på heden.

DOF Vestjylland er positiv over for naturplanens målsætninger og indsatsprogram for habitatområdet.

Supplerende bemærkninger til planens målsætninger og indsatsområder.

DOF Vestjylland er enig i målsætningen om genskabelse af tidligere forekomster af våd hede. Klokkelyngen er, mener vi, i stærk tilbagegang som følge af, at den våde hede bliver mere og mere tør. En fremgang for ynglende traner vil være afhængig af mere våd hede.

Modstridende interesser/ trusler

Lønborg Hede er omkranset af dyrkede marker. I hele randzonen er der gravet drængrøfter for at afvande landbrugsarealerne. På nogle strækninger er drængrøfterne gravet i skellet ind til heden. Grøfterne graves dybere og dybere. Drængrøfterne har stor indflydelse på hedens tilstand, som bliver mere og mere tør og dermed påvirker N2000- området negativt i strid med direktivet.

I område specifikke retningslinier står der: "Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på en forbedring af naturtilstanden". Kan vi forvente, at den forvaltende myndighed har nogen planer om en indsats, der skal gøre noget ved dræningen af Lønborg Hede – der efter vores vurdering er det største problem for sikringen af naturværdierne og arterne herunder fuglene.

Det luftbårne kvælstoftilførsel fra de omkringliggende landbrug har en uønsket påvirkning af hedevegetationen, og påvirker dermed N2000 området negativt i strid med direktivet.

Opsummering af indberetning

Nedenfor vises de oplysninger som er blevet indberettet.

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	DOF Vestjylland
Afsenders e-mailadresse	[REDACTED]
Afsenders telefonnummer	[REDACTED]
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	
Høringssvaret er af generel karakter	
Områdenavn	Lønborg Hede
Områdenummer	73
Datagrundlag	
Indsatsprogram	✓
Lovgrundlag	
Modstridende interesser	✓
Målsætninger	✓
Rollefordeling	
Strategisk Miljøvurdering (SMV)	✓
Udpegningsgrundlag og områdeafgrænsning	
Økonomi	
Andet relateret til høring af Natura 2000-planer	
Skriv høringssvar	se vedhæftede dokument for Lønborg Hede
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	N 2000 Naturplan 2022 - 2027 kommentar til udkast Lønborg Hede N 73.docx

Indsendt 25-05-2022 14:25. Kvitteringsnummer N3-V5S-RK-7CH.